

Nr 832

av herr Sörenson m. fl. om Nordiska folkhögskolan.

Under slutet av 1950-talet bildades en folkhögskola i externatform genom Göteborgs Arbetarinstitut. Skolan fyllde ett behov inom ramen för den fria bildningsverksamheten i Göteborg. I samband med tillkomsten av Nordiska folkhögskolan i Kungälv 1967 gick Arbetarinstitutets folkhögskola, eller Göteborgs folkhögskola, som den då kallades, in med ämneskurser under Nordiska folkhögskolan. Externatformen bibehölls, och undervisningen bedrevs som fristående ämneskurser. Fusionen medförde möjlig statsfinansiering av kurserna genom den etablerade skolans huvudmannaskap.

Från en i början hlygsam start har Göteborgs Folkhögskola byggts ut och kommit att fylla ett växande behov inom den aktuella vuxenundervisningen i vårt land. I dag omfattar verksamheten vid Göteborgs folkhögskola den större delen av Nordiska folkhögskolans totala studieaktivitet. Barnet har sedan länge vuxit över huvudet på modern.

Verksamheten vid Göteborgs folkhögskola

Genom den öppna formen och inriktningen på erfarenhetsmässigt riktigt utformad vuxenundervisning i god folkhögskoletradition har skolan kommit att bli livligt uppskattad i Göteborg med omnejd, vilket visar sig i den relativt höga rekryteringsnivån. Skolan erbjuder ett hyggligt alternativ för dem som av sociala eller andra skäl inte har eller har haft möjlighet att genomföra studier i en rak och konventionell studiegång genom gymnasium-högskola-universitet, men också för stadsungdom som genom förvärvsliv och/eller engagemang i intresseorganisationer har svårighet att genomföra studier i internat vid folkhögskoleenheter på landsbygden.

Skolan arbetar med treåriga, allmänna folkhögskolekurser för heltidsstuderande enligt stadgan under 34 läsveckor per år. För närvarande omfattar dessa kurser drygt 100 elever/år. Vuxenstudieinslaget är betydande, eftersom närmare hälften av de studerande är över 30 år. Till varje elevplats anmäler sig i regel också minst fyra sökande.

På försök bedriver skolan också fritidsledareutbildning sedan 1969 enligt SÖ:s rekommendationer i den s. k. SULLU-utredningen. Denna utbildning omfattar ca 60 elever/år och har blivit så livligt eftersökt att ett tiotal sökanden anmäler sig till varje ledig plats. Också detta kan sägas vara ett viktigt vuxenstudieinslag, eftersom eleverna här till mer än hälften av antalet i regel är fyllda 25 år. Slutligen deltar årligen drygt 200 elever i kortkurser

av varierande slag, ofta i samverkan med studieförbunden i Göteborg.

Av det sagda framgår att verksamheten vid skolan är betydande och att den till omfånget tillhör landets största, men också att skolan är expansiv och att dess betydelse inom ramen för aktiva vuxenstudier i vårt land kan väntas växa ytterligare.

Betydelsen för Göteborgs kommun

Den uppskattning som kommit skolan till del i Göteborg omfattas också av stadens myndigheter, vilka upplever skolan som ett betydelsefullt komplement till de övriga vuxenundervisningsresurserna inom förvaltningsområdet Göteborgs kommun. Ekonomiskt stöder därför också Göteborg skolan genom med huvudmannen upprättat avtal, innebärande att Göteborgs kommun svarar för de kostnader som ej täcks genom statsbidragsmedel.

Genom beslut i Göteborgs kommunfullmäktige den 18 april 1974 ställde kommunen också i utsikt att ta på sig huvudmannaskapet för Göteborgs folkhögskola, därest denna skulle bli självständig skolenhet med egen förvaltning, vilket länge varit skolans uttalade önskan. Detta innebär

dels att Göteborgs kommun förbinder sig att svara för med skolans verksamhet icke statsbidragsberättigade kostnader,

dels att styrelsen för Göteborgs folkhögskola kommer att ges en form som överensstämmer med § 3 i folkhögskolestadgan.

Skolans framtidsutsikter

Då skolan på detta sätt vunnit fäste uppstår frågan om vidare möjligheter att organisera en effektivare framtidsplanering i rapport med förändrade krav och elev-samhällsintressen. Inom ramen för aktivitet som filial till Nordiska folkhögskolan låter sig detta givetvis inte ske på samma sätt som om skolan vore en självständig enhet med den existensstrygghet och möjlighet till insyn, inflytande, egenadministration och eget ansvar som detta skulle innebära för elever, lärare och skolledning. Det har därför sedan länge varit ett önskemål inom skolan och i Göteborg att Göteborgs folkhögskola skulle få självständig status, vilket också framförts till berörda myndigheter.

I skrivelse till regeringen den 25 oktober 1974 tillstyrker också SÖ en sådan ställning för skolan. Olyckligtvis har emellertid framställningen kommit att knytas till en eventuell fusion mellan Nordiska folkhögskolan och Nordiska akademien i Kungälv. Genom en sådan sammanslagning skulle Göteborgs folkhögskola komma att bli utan huvudman och dess verksamhet hotas av formella skäl. Alldeles oavsett ett sådant läge är det emellertid av största vikt för skolans framtida utveckling och möjligheter att utforma sig i takt med framväxande behov att den får status som självständig skolenhet. Inte heller har detta behov något omedelbart samband med nu sittande folkhögskoleutredning. Behovet är tvärtom förankrat i skolans egen pågå-

ende och framtida verksamhet som en (i praktiken men inte formellt) av landets största och mest aktiva folkhögskolor.

Praktiskt har skolan också både erfarenheter, lärarresurser och sedan en tid tillbaka också betryggande lokalresurser, tillräckliga att kunna överta enheten självständigt. De framräknade kostnadsökningarna i sammanhanget understiger 150 000 kronor och bör ses som marginella i relation till den samhällsnytta och de utvecklingsmöjligheter som ett bifall till skolans framställning skulle innebära.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen begär att regeringen – oavsett sittande folkhögskoleutredning och eventuell fusion mellan Nordiska folkhögskolan och Nordiska akademien i Kungälv men på övrigt föreliggande omständigheter – tillstyrker att den kursverksamhet som Nordiska folkhögskolan nu bedriver i Göteborg organiseras som självständig folkhögskola med Göteborgs kommun som huvudman.

Stockholm den 24 januari 1975

LARS-INGVAR SÖRENSON (s)

JAN BERGQVIST (s)

GÖSTA GUSTAFSSON (s)

i Göteborg

LISA MATTSON (s)

VALTER KRISTENSON (s)

KURT HUGOSSON (s)

PER BERGMAN (s)

i Göteborg

DORIS HÅVIK (s)